

Så blev Lamino en möbelsuccé

NÖJE • D2 • S26

"Frippe" gör
podcast om
musik och jakt

KULTUR • D2 • S24

Arvikakonstens
vägskäl väcker
känslor

NYA

WERMLANDS-TIDNINGEN

TISDAG 16 MARS 2021 • VECKA 11 • PRIS: 25 KR

KARLSTAD. Här är nya planerna

Stadshuset kan få bostäder och kafé

KARLSTAD. 100 hyresrätter, kontor, kafé och en större företagsetablering. Det är planerna för gamla Stadshuset i Karlstad. Nu har fastighetsägarna lämnat in en bygglovsansökan till kommunen.

– Totalt kommer bolaget att satsa mellan 250-300 miljoner kronor för renoveringen

och förädlingen av fastigheten, säger Mikael Solberg, delägare i fastigheten. **D1 • S5**

FOTO: HELENA KARLSSON

KTIC-TVISTEN • D1 • S4

**Stämmer
kommunen
på 17 miljoner**

40

nya coronafall vid ÅBC.
D1 • S7

CORONAVIRUSET • D1 • S6

**Många nya
smittade –
högt vårdtryck**

SPORT • D2 • S28-29

**Wikstrand
om FBK-
comeback**

VÄRMLAND • D1 • S2

**NWT ökar
och når flest
varje dag**

Snabba nyheter i vår app

Senaste nytt och e-tidningen i samma app. Följ kategorier, områden och ämnen som intresserar dig.

Swisha din gåva till
123 900 56 20
och hjälp oss att hitta fler.

90 SVENSK
INSAMLINGS
KOMITÉ | KONTROLL

**MISSING
PEOPLE**

Livet
Livet

**PREMIÄR
VISNING**

YOUTUBE KL. 20.00

Svenska kyrkan
KARLSTADS STIFT

16 mars
När det inte blev
som det var tänkt

17 mars
Drömmen om
något annat

18 mars
Kärleken till livet

Hus & Hem

Inred uteplatsen smart – oavsett storlek

Även om det är ett tag kvar tills utomhussäsongen sätter igång på allvar kan det kännas lockande att redan nu börja planera för hur uteplatsen eller balkongen ska se

ut i år. Speciellt som vi behöver umgås extra mycket i det fria när det är pandemi. Med små medel kan man få till en riktig oas. Beatrice Lindgren, koncept- och

designchef på inredningsföretaget Byon tipsar i ett pressmeddelande om att avdelare kan skapa en känsla av olika rum. Du kan till exempel hänga upp tyg som tål

väta eller använda dig av växter som får dela av. Har du en mindre balkong kanske du hellre utnyttjar varje kvadratmeter maximalt. Då kan Sköna hems tips komma

väl till pass: använd trälådor som staplas på varandra för att få in mycket grönt på liten yta. Ett bord som hängs på balkongräcket kan också spara plats.

DESIGN. Yngve Ekström blev mycket uppskattad för sin design

Så blev Lamino en möbelsuccé

■ "En fårskinnklädd fåtölj i skittlimmat böjträ." Bakom den sakliga produktinformationen döljer sig Yngve Ekströms designklassiker Lamino, från 1956.

– Den fångar den enkelhet han eftersträvade under hela sitt formgivnarliv, säger författaren Brita-Lena Ekström.

Det finns en handfull möbler som är så klassiska att de allra flesta människor känner igen dem. Hit hör definitivt fåtöljen Lamino. År 1999 röstades den fram som århundradets svenska möbel av tidningen Sköna hems läsare, före bland andra Bruno Mathsons fåtölj Pernilla och Carl Malmstens pinnstol Lilla Åland.

– Den är enkel och sittvänlig samtidigt som den är vacker. Formen är självklar utan att vara påträngande, säger Brita-Lena Ekström.

Brita-Lena Ekström.

Hon är journalist och dotter till den berömda formgivaren Yngve Ekström (1913-1988). Nu är hon också författare till boken "På spänning efter Lamino" (Bokförlaget Arena), som berättar historien om hur två bröder, från enkla förhållanden i lilla Vaggeryd i Småland, kom att grunda ett av landets mest framgångsrika möbelföretag. Boken är en nyttig och innehåller ett nyskrivet kapitel om dagens möbeltillverkning, samt en förteckning över hela Ekströms produktion.

Yngve Ekström och hans bror Jerker Ekström (1911-2006) blev faderlösa

tidigt och började arbeta i industrin redan i 13-årsåldern. Under uppväxten var det tydligt att Yngve bar på en stor kreativitet. Han teknade, målade och skapade i trä. Efter ett par år blev han lärling på ett möbelsnickeri och sedermera försörjde han sig som bilduggare. Han studerade konsthistoria på egen hand och prumerade på tidningen Form.

Bröderna var sammansvetsade trots att de var olika. Jerker var följsam, eftertänksam och försiktig, medan Yngve var temperamentsfull och något av en sökare. Han brottades också med bipolär sjukdom.

– Han hade en längtan efter att vara självständig och ville skapa själv, det var en stor drivkraft, säger Brita-Lena Ekström.

År 1945, när bröderna var i 30-årsåldern, lämnar de in en ansökan om att "idka tillverkning och försäljning av vil- och kompletteringsmöbler". Rollerna var givna från början: Yngve formgav och skapade, medan Jerker skötte ekonomi och administration. Företaget fick så småningom namnet Swedese och är i gång än i dag. Det tillhör dock inte familjen längre, verksamheten såldes redan 1974.

– Att de vågade starta eget utan att ha någon formell utbildning beror dels på att

Yngve Ekströms idéer staplade i ett källarförråd i Swedeses fabriik i Vaggeryd.

FOTO: SWEDESSES ARKIV

Familjen Ekströms hem i Vaggeryd möblerades med prototyper av hyllor, bord och soffor.

FOTO: BERNT BRÖLIN

Laminos första föregångare hette Anders.

FOTO: TONI GUSTAVSSON

Pinnstolen Arka är fortfarande populär.

FOTO: LEIF R. JANSOON

de hade samlat på sig 20 års erfarenhet inom möbeltillverkning från olika fabriker i Vaggeryd. Dels bidrog tidsandan. Det var vanligt med arbetarägda företag, säger Brita-Lena.

Det stora genombrottet kom under 1950-talet. Det var en dynamisk epok i svensk formgivningshistoria. Efter kriget fanns en framtidstro och gemensam vision att skapa en bättre värld. Folkhemmet byggdes och behovet av möbler var stort.

– På möbelmässan 1953

lanserades bland annat Laminos föregångare Kurva med sits i sadeljord och den monteringsbara stolen Thema, som är min personliga favorit bland alla hans möbler.

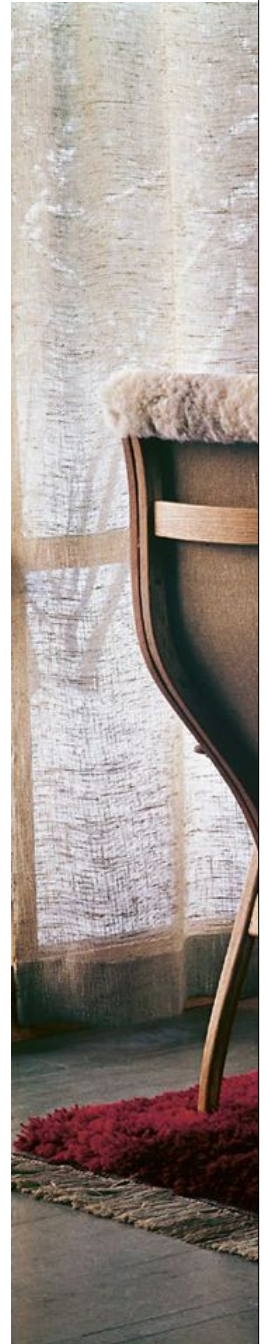
Här framträdde Yngve Ekströms signum tydligt: Hans förmåga att fånga tidens strömningar och omsätta dem i möbelform.

– Han var utåtriktad och intresserad av människor och såg vad som skulle gå hem. Inspirationen kom från resor, samtida formgivning och möbelutställning-

ar utomlands, men också från andra kulturyrtingar som musik och konst, säger Brita-Lena Ekström.

Förutom att designklimatet var innovativt under den här perioden, samarbetade formgivarna tätt med tillverkarna.

– För Yngve var det en utmaning att konstruera möbler som gick att tillverka så rationellt som möjligt, gärna på samma "lina" i fabriken. Den utmaningen och det kreativa motståndet stimulerade honom och är nog en del av hemligheten

bakom framgången.

Just den processen låg till grund för hans absolut största succé Lamino. Den smäckra fåtöljen kom till 1956 efter år av experimen-

TISDAG: HUS & HEM • ONSDAG: KONSUMENT •
TORSDAG: MAT & DRYCK • FREDAG: FREDAG

Folkbokför dig rätt

Att vara folkbokförd på fel adress kan räknas som ett folkbokföringsbrott. Men vad gäller om man inte har någon permanent bostad? Omständigheter

i livet kan leda till att man inte bor någonstans, eller flyttar runt mellan bekantas soffor. Viktigt är då att förklara sin situation för Skatteverket, förklarar

myndigheten för tidningen Hem & Hyra. Då görs en bedömning baserad på det man uppgett, men också på uppgifter från till exempel fastighetsägare, om

till vilken adress man har störst anknytning. Finns ingen sådan kan man också bli folkbokförd hos sin kommun, på en specifierad plats.

Den som inte har någon adress för tillfället bör kontakta Skatteverket.

■ Lamino med fårskinnsklädsel och fotpall.
FOTO: YNGVE EKSTRÖM

terande med träslag, konstruktion och klädsel.

- Han fick stor uppskattning för Lamino. Men den andra vägen av popularitet, som började någon gång i

slutet av 1990-talet, fick han inte uppleva.

Lamino sammanfattar Yngve Ekströms ideal om en enkel, vacker och sittvänlig stol som vem som

helst skulle kunna köpa utan att ruinera sig. I dag är prisbilden en annan. En nyttillverkad fåtölj, exklusiv fotpall, kostar mellan 11 500 kronor och 20 000 kronor,

beroende på material.

Nu drömmer Brita-Lena Ekström om att skapa någon form av fast utställning av den rika möbelproduktionen i anslutning

till fabriken i Vaggeryd.

- Vi har en stor samling och det vore jätteroligt att få visa upp den.

Lisa Wallström

Yngve Ekström

Född 1913 i Hagafors, död 1988. Flyttade tidigt till Vaggeryd, där han bodde och verkade i hela sitt liv.

Började som trähuggare och blev möbelformgivare. Startade det egna företaget ESE, sedermera Swedese, 1945, tillsammans med sin bror Jerker Ekström.

1953 blev Yngve Ekström och Swedeses genombrottsår.

1956 kom succén Lamino.

1999 röstades Lamino fram som århundrades svenska möbel av Sköna hems läsare.

Sedan ett par år finns ett Yngve Ekström-arkiv på Centrum för Näringslivshistoria i Stockholm.

Källa: "På spänning efter Lamino".

Fem klassiker av Yngve Ekström

ANDERS (1945)

Stativ från armstöd till binställ i pinnstolutförande.

Den böjda sitsen påminner om Lamino, men var bredare i ryggen och tillverkad av sadelgjordar.

THEMA (1953)

Monteringsbar stol med skålförmad sits i teak. Stolsbenen skruvades fast i kors på undersidan och överstycket i ryggen trycktes ned i svarvade hål.

ARKA (1955)

En variant av en pinnstol ritad för Stolab. Namnet är en förkortning av romarnas valvbågade trottoarer, så kallade arkader.

LAMINO (1956)

Efter många års experimenterande med formen och konstruktionen kom bästsäljaren Lamino av skiktlimmat böjträ och fårskinnssits.

TULIP (1970)

Trä var Yngve Ekströms material. Men på 1970-talet formgav han en del lampor i akrylplast, bland annat bordslampan "Tulip".

Källa: Böckerna "På spänning efter Lamino", "Svenska stolar" samt Svenssons i Lammhult.